

ZOOLOGIA-ECOLOGIA-INFORMACIÓ
NATURA-VIATGES-LLIBRES-HUMOR

ANY 8 NÚMERO 25

200 PTA. (IVA INCLÓS)

PARC ZOOLÒGIC DE BARCELONA, S.A.

ELS NOSTRES ANIMALS

**EL CALAU
BICORNE**

CELEBRAMOS LA VIDA

En HARLEQUIN hemos conseguido dar la máxima calidad a nuestros productos con la introducción de nuevas tecnologías que no degradan el medio ambiente. Gracias a la difusión de nuestras prendas colaboramos con numerosas organizaciones dedicadas a la conservación de la Naturaleza. Celebra con nosotros la vida.

Teniu a les vostres mans el número 25 de la revista Zoo Club. Assolir aquest número és una fita important, que reflecteix l'èxit que ha tingut el propi Zoo Club de manera creixent des dels seus orígens.

La revista ha passat per diverses etapes, ha ofert diferents continguts, fins a arribar a la seva estructura actual, que combina centres d'interès per a tots els públics. Recentment, el contingut s'ha enriquit de manera notable, amb la incorporació de noves seccions que la fan més rica i amena.

Aquest número l'hem dedicat especialment a la funció educativa del zoo, una de les nostres tasques

primordials i en la qual des de sempre hem tingut un nivell molt destacat mundialment. El nostre Departament d'Educació, amb el seu ventall d'activitats, personal i mitjans constitueix un element clau de la funció social del nostre zoo. A més de la inauguració de l'exposició "El misteriós món del verí" i de la festa de bateig dels cangurs de Sidney, que trobareu a aquestes mateixes pàgines, puc anunciar ja la presència d'una parella d'òssos formiguers en una nova instal·lació, que podreu veure ja quan aquest número estigui a les vostres mans.

Enric Mas
Gerent

UICN

Unió Mundial para la Naturaleza

El Parc Zoològic de Barcelona és membre de la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura

Director

Ferran Costa

Cap de redacció

Josep-Lluís Melero

Redacció

Manel Aresté

Eulàlia Bohigas

Rafael Cebrián

Jordi Fàbregas

Joaquim Locueva

Documentació gràfica

Anxí Zoo

A. G. E. Fotostock

Pedro Martínez Corrión

Diputació de Barcelona

Publicitat

Miquel Munill

Tel. 321 21 14

Disseny gràfic i maqueta

Norbert Salvador/ Elmonogràfic

Fotomecànica

Catalunya Accés, S.L.

Dipòsit legal B-41270-91

SUMARI

- 1** EDITORIAL
SUMARI
- 2** ELS NOSTRES
ANIMALS
El Calau Bicorné
- 4** EL MÓN DELS ANIMALS
Els cocodrils del Món (3)
- 9** QUÈ CAL FER...
Per conservar el cos
d'un insecte trobat
mort.
- 11** VINE I GUAITA
Els felins
- 16** FAUNA CATALANA
La perdiu blanca
- 18** ELS COLORS
DE L'ESTIU
- 20** PARCS NATURALS
St. Llorenç del Munt
i l'Obac
- 24** L'EDUCACIÓ
AL ZOO
- 28** PER ALS PETITS
Els consells d'en Kolo.
Entretaniments
- 30** NOTÍCIES
- 34** BÚSTIA
- 36** CONCURS

Impressió

Gómez Baj, S. A.

Edita

Ajuntament de Barcelona

Parc Zoològic de Barcelona, S. A.

Parc de la Ciutadella

08003 Barcelona

Paper ecològic 100% sense clor

JUJUL 1995

E

L CALAU BICORNE

Els calaus són un grup d'unes 45 espècies d'ocells forestals i de sabana que es caracteritzen sobretot per la presència d'un bec espectacular i vistós, considerablement gros comparat amb la resta del cos, i en molts casos reforçat a la part superior per una mena de casquet ossi. Malgrat la seva aparença aparatosa, aquest bec és molt lleuger, ja que està constituït per una estreta capa de ceratina que recobreix un suport ossi d'estructura esponjosa i de molt poc pes. L'única excepció n'és el calau de Malàisia *Rhinoplax vigil*, que té el casquet d'ivori compacte, semblant al dels ullals dels elefants, i per aquest motiu és molt perseguit, i està condemnat a la desaparició definitiva en poc temps si no es prenen mesures dràstiques per protegir-lo.

Encara que el gros bec del calau recorda al dels tucans, ocells sudamericans de l'ordre dels Piciformes (picots) dotats també d'un bec de bona grandària, uns i altres no tenen cap relació entre si, ja que els calaus pertanyen a l'ordre dels Coraciiformes, un grup ben divers d'ocells de colors vius al qual també pertanyen el blauet, l'abellerol i la puput amb els quals comparteixen una sèrie de característiques anatòmiques, com les potes curtes amb quatre dits, tres dirigits cap endavant i parcialment units per una membrana i el quart orientat cap a enrera, i l'absència d'un múscul motor de la cama, present en quasi totes les altres aus. Presenten distribució tropical i subtropical. Es troben per tot Àfrica al sud del Sahara, l'Índia, bona part del sud-est asiàtic i l'illa de Nova Guinea.

Com que la majoria de les espècies de calau viuen als boscos i selves

tropicals, tots ells es troben avui en seriós perill d'extinció a causa de la deforestació que pateix el seu hàbitat. Fins a set espècies de calaus es troben protegides pel conveni CITES –que regula el tràfic internacional d'espècies protegides– algunes dins l'apèndix I, el de màxima protecció. Una de les que es troba en aquesta situació és precisament l'espècie que es pot veure al nostre zoo, el calau bicorne *Buceros bicornis*, una de les espècies més grans, ja que pot arribar a mesurar més d'un metre de llargària i pesar més de 3 kg.

Aquest calau és de costums sedentaris i habita a les selves tropicals de l'Índia, el Nepal, Bangladesh, els països d'Indoxina, la península malaia i l'illa de Sumatra. Viu en parelles o en petits grups familiars que defensen amplis territoris de fins a 500 ha d'extensió. El marcatge d'aquests territoris el fan mitjançant un variat repertori de crits i sons que es poden escoltar a considerables distàncies al mig de la jungla. Els dos sexes són d'aspecte semblant i la diferència externa més remarcable és el color de l'iris de

l'ull: vermell en cas del mascle i blanc en el de la femella.

Són ocells de vol lent i pesat, però molt sorollós, ja que en batejar les ales, l'aire passa a través de les plomes rêmiges, no del tot protegides per les cobertores. La seva alimentació és molt variada –omnívora–, ja que mengen tota mena de fruites, llavors, insectes i petits vertebrats, que localitzen entre les branques dels arbres, per on es desplacen a petits salts, el mateix sistema de locomoció que fan servir quan baixen a terra. Els petits animals que capturen se'ls empassen sencers, i després en regurgiten les parts que no poden digerir.

Però sens dubte, l'aspecte més curiós del seu comportament és la seva manera de nidificar: els nius es localitzen a cavitats naturals dels arbres o en antics nius de picots, sempre a considerable alçada. Quan la femella està a punt de posar els ous, s'instal·la a la cambra del niu i ella mateixa, amb l'ajut del mascle, tapa l'entrada amb una barreja de fang espès, excrements i restes d'aliment regurgitat que, un cop seca, transforma el niu en un refugi

inexpugnable davant dels possibles depredadors com poden ser les serps i els micos. Només deixen una petita obertura per on pot sortir el bec de la femella, que des d'aquest moment serà alimentada pel mascle. Mentre la femella resta tancada dins el niu, manté la llarga cua doblegada sobre l'esquena i llença els excrements pel petit forat de l'entrada per tal de mantenir ben net el seu habitatge temporal. Aquesta expulsió dels excrements cap a l'exterior també la realitzen després els polls.

La posta és d'1 o 2 ous, que seran covats entre 28 i 40 dies. La femella queda enclaustrada tot el període d'incubació i les primeres setmanes de vida dels pollets. Quan aquests arribin més o menys a la meitat del seu creixement, la femella trencarà amb el bec la paret de fang i sortirà a l'exterior. Les mateixes cries, amb la col·laboració dels adults, tornaran a tancar-la ràpidament i es quedaran a dins encara un mes més fins que abandonin definitivament el niu.

Aquest estrany comportament reproductor es presenta en totes les espècies de calaus excepte en les dues espècies terrícoles africanes del gènere *Bucorvus*, que no tanquen el niu, encara que la femella també és alimentada pel mascle mentre dura la incubació.

En el nostre zoo tenim una parella de calaus bicornes: un mascle que va ser decomissat l'any 1988 a Palma de Mallorca i una femella que ens va arribar l'any 1994 en préstec des de Palmitos Park. Aquests dos exemplars encara es mantenen separats, però properament se'ls remodelarà una instal·lació de l'aviari que es procurarà que disposi de tots els elements necessaris per tal que, malgrat les dificultats que representen els seus complicats hàbits de nidificació, se'n pugui aconseguir la seva reproducció.

Rafael Cebrian
Departament d'Educació

ELS COCODRILS DEL MÓN (3)

En aquest tercer capítol de la sèrie presentem les fitxes de nou espècies de cocodrils que viuen a Àsia i Oceania.

COCODRILS VERTADERS (Família Crocodylids)

A Àsia i Oceania, hi viuen set espècies d'aquesta família, sis de les quals pertanyen al gènere *Crocodylus*, del qual ja vam tractar en el segon article de la sèrie (*Zoo Club no. 24*). L'altre gènere és *Tomistoma*, amb una única espècie.

•GENERE *Crocodylus* (12 espècies, 6 a Àsia)

Cocodril d'estuari

Crocodylus porosus

CARACTERÍSTIQUES: Cap molt gran amb el musell molt allargat, fins a 2,1 vegades més llarg que l'amplada del cap a l'alçada dels ulls. Té un parell de crestes sortints que enllacen les òrbites dels ulls al punt mitjà del musell. Armadura poc ossificada de la qual destaca l'absència de grans escates postoccipitals. Coloració molt variable, amb 4 o 5 bandes negres que acostumen a desaparèixer en els individus més vells. Abdomen uniformement crema o groc daurat.

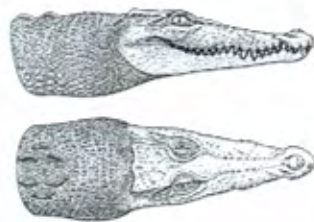
MIDA: És el rèptil vivent més gran del món. Pot atènyer els 7 m i pesar més de 1.000 kg.

HÀBITAT: Viu als estuaris i zones d'aigües salabroses. En ocasions es troba a mar obert.

DISTRIBUCIÓ: És el cocodril més ampliament estès en l'actualitat. Habita les illes de l'Índia, les costes de l'Índia i Ceilan, el sud-est asiàtic, Indonèsia, Filipines, nord d'Àustràlia i Nova Guinea.

Continua colonitzant petites illes del Pacífic. De vegades provoca accidents mortals en aparèixer a rius i platges freqüentades per banyistes
REPRODUCCIÓ: Nidifiquen a la temporada de les pluges i els nius en monticle poden contenir de 25 a 80 ous.

ESTATUS: Ha estat caçat intensivament a tota la seva àrea de distribució perquè la seva pell és de qualitat excel·lent. Va estar, doncs, al caire de l'extinció a Austràlia i altres zones. Tot i així, amb un control racional de la seva caça i l'establiment de granges de cria per a la producció de pell de bona qualitat, no només s'ha salvat l'espècie sinó que avui en dia és un animal abundant a determinades regions d'Austràlia i Nova Guinea, on se'n controlen periòdicament els exemplars més grans i agressius.

Cocodril d'estuari

Cocodril d'estuari (Foto: A.G.E Fotostock)

Les poblacions d'Àustràlia, Nova Guinea i Indonèsia estan incloses a l'apèndix II del conveni CITES (tractat sobre el comerç internacional d'espècies amenaçades), cosa que vol dir que se'n permet el comerç amb restriccions. La resta de poblacions continuen estant considerades en perill d'extinció i figuren a l'apèndix I del mateix conveni (prohibició total del seu comerç).

Cocodril de pantà

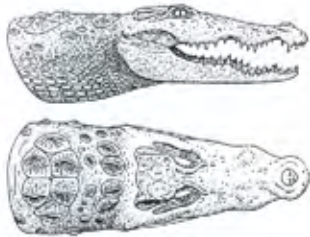
Crocodylus palustris

CARACTERÍSTIQUES: Musell relativament curt i massís, d'1,3 a 1,5 vegades més llarg que l'amplada del crani a l'alçada dels ulls. Sense crestes ni protuberàncies davant dels ulls. Armadura dorsal regular. Adults uniformement grisos o bruns.

MIDA: Poden arribar als 4 m

HÀBITAT: Aigües dolces lentes o estancades: rius, llacs, basses artificials, canals de rec

DISTRIBUCIÓ: Subcontinent indi: est d'Iran, Pakistan, nord de l'Índia, Nepal, Bengala i Ceilan. Les poblacions d'aquesta darrera illa es

Cocodril de pantà

diferencien en la subespècie *Crocodylus palustris kimbula*, que mostra un collar ventral format per una filera d'escates amplificades.

REPRODUCCIÓ: Fa niu a forats. És l'únic cocodril vertader que fa dues postes a l'any. Aquestes totalitzen uns 30 ous.

ESTATUS: Ha estat caçat intensament i encara ho és, raó per la qual la seva àrea de distribució va minvant, a causa també de la destrucció del seu hàbitat. Tanmateix, hi ha poblacions en bon estat a Nepal, Ceilan i alguns estats de l'Índia. Existeixen programes de reproducció en captivitat i reintroducció en reserves de l'Índia i Pakistan. Al Banc de Cocodrils de Madràs hi ha una població captiva de més de 3.000 cocodrils de pantà. Està catalogat com a CITES I.

Cocodril de Siam

Crocodylus siamensis

CARACTERÍSTIQUES: Els individus joves són pràcticament iguals que els joves de cocodril d'estuari (groc daurat o bronzi amb abundants taques negres). En l'adult el musell és més ample i relativament més curt. El nombre d'escates transversals a sota del coll és més gran que a qualsevol altra espècie de cocodril. Té una carena longitudinal molt característica entre les òrbites.

MIDA: Rarament ateny els 4 m

HÀBITAT: Aigües dolces, llacs, rius i pantans, sobretot a maresmes i zones costaneres.

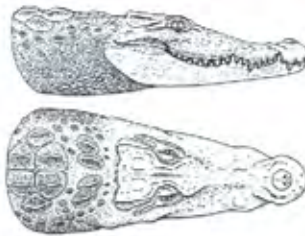
DISTRIBUCIÓ: Antigament a terres baixes tropicals del sud-est asiàtic: Tailàndia, Laos, Cambodja, Vietnam, Malàsia i parts d'Indonèsia.

REPRODUCCIÓ: Desconeguda en llibertat. En captivitat fan una posta de 20 a 50 ous en un niu monticle.

ESTATUS: Pràcticament extints en llibertat, tant per la caça com per la destrucció del seu hàbitat per al conreu de l'arròs. L'espècie depèn totalment de la reproducció en captivitat. Abundant sobretot a

Cocodril de pantà (Foto: A.G.E Fotostock)

Cocodril de Siam

Tailàndia. En algunes granges hom l'ha hibridat amb *Crocodylus porosus* amb la finalitat d'augmentar la producció pelletera, posant en perill el potencial genètic de l'espècie. També cria en alguns zoos.

Cocodril de Johnston

Crocodylus johnsoni

CARACTERÍSTIQUES: Musell molt allargat i prim, més de 3

vegades més llarg que l'amplada del crani a l'alçada dels ulls. Té la típica configuració de cocodril especialitzat en una alimentació piscívora. L'armadura dorsal comprèn 6 fileres d'escates. Escates ventrals molt grans. Protuberància longitudinal davant dels ulls. Color bru amb el ventre clar, bandes negres transversals sobre la cua i el cos.

MIDA: Els mascles poden arribar als 3,2 m. Les femelles són més

Cocodril de Johnston

petites.

HÀBITAT: Es troba a rius i torrents d'aigua dolça. A la temporada de les pluges s'estèn als boscos i praderies inundades.

DISTRIBUCIÓ: Zones tropicals del nord d' Austràlia.

REPRODUCCIÓ: Es reproduïx a l'estació seca amb monticles construïts a zones bastant visibles per la manca estacional de vegetació prop dels punts d'aigua dels rius semisechs. Prop del 96% de mortalitat als dos primers anys.

ESTATUS: Segons sembla les poblacions naturals són prou abundants. Hom calcula que n' existeixen entre 100.000 i 200.000 exemplars. També cria a granges. Es troba a l'apèndix II del conveni CITES.

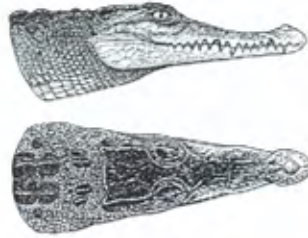
Cocodril de Nova Guinea

Crocodylus novaeguineae

CARACTERÍSTIQUES: Musell afuat però menys allargat i estret que el del cocodril de Johnston, fins a 2,3 vegades l'amplada del crani al

nivell de les òrbites. Deu escuts dorsals a la filera transversal mitjana.

MIDA: Fins a 4 m.

Cocodril de Nova Guinea

HÀBITAT: Aigües dolces (rius, llacs i pantans) no ocupades pel cocodril d'estuari.

DISTRIBUCIÓ: Illa de Nova Guinea. Dues poblacions diferents (una a cada costa) separades per les altes muntanyes interiors.

REPRODUCCIÓ: Construeixen un niu en monticle. La població del sud ho fa durant l'estació humida i la del nord durant l'estació eixuta.

ESTATUS: Encara n' existeixen poblacions ben constituïdes a la natura, així com abundants granges de cria. Actualment la producció de pells de cocodril és una de les principals riqueses de Nova Guinea. Figura a l'apèndix II del CITES.

Cocodril de les Filipines

Crocodylus mindorensis

CARACTERÍSTIQUES: Alguns autors classifiquen el cocodril de les Filipines com a una subespècie del cocodril de Nova Guinea. De tota manera, hi ha algunes diferències remarcables, com són la manca de crestes davant els ulls, el nombre

d'escuts dorsals a la filera transversal, que és de 6 a 8, la juxtaposició de les dues meitats de les plaques nucals a la línia mitjana del cos, en comptes d'estar una mica separades com és el cas del cocodril de Nova Guinea.

Escates dorsals i nucals més gruixudes que en tots els cocodrils de l'àrea de l'indopacific.

MIDA: No supera els 3 m.

HÀBITAT: Aigües dolces, afluents de grans rius, petits llacs i pantans.

DISTRIBUCIÓ: Només a algunes illes de les Filipines: Luzon, Mindanao, Mindoro, Jolo, Busuango, Negros.

REPRODUCCIÓ: Construeix un niu monticle amb vegetació.

ESTATUS: En declivi a tota la seva

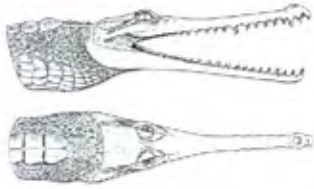
Cocodril de les Filipines

àrea de distribució a causa de la caça, la recol·lecció dels seus ous i la pèrdua d'hàbitat per al conreu d'arròs. Potser el nombre d'animals adults en llibertat no supera els 100. Cria en captivitat encara que no prou per assegurar la supervivència de l'espècie. Està inclòs a l'apèndix I del CITES.

Cocodril de Siam (Foto: Pedro Martínez Carrión)

Fals gavial

•GENERE *Tomistoma*
(una espècie)

Fals gavial

Tomistoma schlegeli

CARACTERÍSTIQUES: Musell molt estret i llarg, de 3 a 4 vegades l'amplada del crani a l'alçada dels ulls, que sobresurt i s'estreny gradualment des de la seva base cranial (a diferència de l'autèntic gavial). Coloració bruna amb abundants taques i bandes que es mantenen quan l'animal és adult, a diferència d'altres cocodril·ls.

MIDA: Pot atènyer els 4 m.

HÀBITAT: Aigües dolces, pantans, llacs i rius. S'alimenta principalment de peixos.

DISTRIBUCIÓ: Indonèsia, Malàsia, Singapur, sud de Tailàndia. En temps històrics la seva distribució arribava fins a Xina.

REPRODUCCIÓ: Es desconeix en llibertat. En captivitat fan un monticle niu.

ESTATUS: Encara n' existeixen poblacions en estat acceptable a Sumatra i Borneo. A la resta de l'àrea de distribució l'espècie es

Cocodril de Johnston

Cocodril de Nova Guinea

Cocodril de les Filipines

Fals Gavial

Gavial. (Foto: A.G.E Fotostock)

troba en un retrocés preocupant a causa de la caça i la destrucció del seu hàbitat. Hi ha un cert nombre d'exemplars a granges de cocodrils de Tailàndia i Indonèsia. Es troba en perill d'extinció i està catalogat a l'apèndix I del CITES.

•FAMÍLIA GAVIÀLIDS

(1 espècie)

En aquesta família el musell és estret i amb l'extrem arrodonit, molt diferent de la resta del crani. Les dents d'ambdues mandíbules encaixen entre si.

Gavial

Gavialis gangeticus

CARACTERÍSTIQUES: Musell extremadament llarg i prim que sobresurt abruptament del crani. Els mascles adults hi tenen un engruiximent espectacular a l'extrem. L'armadura del clatell es continua amb la del cos. Les potes estan poc desenvolupades i les posteriors, notòriament palmejades, cosa que els dificulta el desplaçament per terra. Alimentació piscívora.

MIDA: Pot arribar als 6,5 m.

HÀBITAT: Rius exclusivament.

DISTRIBUCIÓ: Rius de Bangla Desh, Butan, Myanmar, nord de l'Índia, sud de Nepal, Pakistan.

Gavial

REPRODUCCIÓ: Construeix el niu a les ribes i illes sorrenques dels rius. Pot arribar a fer dues postes de 30-40 ous. Acabats de néixer són molt grans: uns 35 cm.

ESTATUS: A punt d'extingir-se, si no ho està ja, a Pakistan i Bangla Desh. A la resta de la seva àrea de distribució la situació no és molt millor, ja que la gent en cull els ous i molts exemplars moren a les

xarxes dels pescadors. Però gràcies a l'esforç de cria en captivitat i reintroducció al seu hàbitat, així com a la creació de santuaris, la situació ha millorat a l'Índia. Al

Nepal el seu principal refugi és el Parc Nacional de Chitawan. La supervivència de l'espècie depèn de que els esforços de conservació no s'aturin. Està inclòs a l'apèndix I del CITES.

Manuel Areste

BIBLIOGRAFIA

Cocodrils y caimanes. Charles A. Ross i Stephen Garnett. Encuentro Editorial. Barcelona 1991.

Endangered Species Crocodiles & Alligators. Charles Levy. The Apple Press. Londres 1991.

The Identification of Living Crocodilians. Peter Brazaitis. Zoological (58) 1973. pp. 59-101

Wildlife Management. Crocodiles and Alligators. G. Webb. Surrey Beatty. Chipping Norton. Australia 1987.

Identification Manual. Volume 3: Reptilia. Secretariat of CITES. Lausanne 1985.

C R O C O D I L I S		
FAMÍLIA	GÈNERE	ESPÈCIE
Aligatòrids	Alligator	A. mississippiensis
		A. sinensis
	Caiman	C. crocodilus
		C. latirostris
Paleosuchus	P.	palpebrosus
		trigonatus
Melanosuchus	M.	niger
		Crocodilids
C. moreletti		
C. acutus		
C. intermedius		
C. cataphractus		
C. niloticus		
C. palustris		
C. siamensis		
C. mindorensis		
C. novaeguineae		
C. johnsoni		
C. porosus		
Osteolaemus	O.	
		Tomistoma
Tomistoma	T.	schlegeli
		Gaviàlids

Classificació dels cocodrils vivents. Figuren destacades les espècies que són presents al Terrari del Zoo de Barcelona.

... PER CONSERVAR EL COS D'UN INSECTE TROBAT MORT?

Abans d'entrar en matèria repetirem una cosa que ja hem dit al llarg d'aquesta sèrie: actualment l'estat de la fauna no permet efectuar cap mena de captura o recol·lecció d'animals vius, excepte en comptades ocasions i sempre sota la responsabilitat d'un expert. Per tant, per a la gran majoria d'aficionats a la zoologia la possibilitat d'aconseguir el cos d'algun animal, vertebrat o invertebrat –llevat de les races domèstiques– dependrà de la troballa d'algun cadàver. En aquest número parlarem del tractament que aplicarem al cos d'un insecte que haguem trobat mort.

Sovint, anant pel camp, trobarem els cossos d'insectes de diferents espècies que, sigui per causes naturals o bé degut als insecticides o altres causes diverses, són morts i ofereixen una troballa interessant per l'aficionat. En primer lloc explicarem el mètode de recol·lecció, embalatge i transport.

Hem de tenir present que, igual que la resta d'éssers vius, els insectes pateixen un procés de putrefacció que comença en el mateix moment de la seva mort. Tanmateix, en els insectes aquest procés no és tan evident com en altres organismes ja que les parts toves del seu cos estan cobertes per teguments durs quitinosos que formen el que s'anomena exoesquelet dels artròpodes.

Així doncs, amb unes pinces delicades agafarem l'insecte pel tòrax o l'abdomen, mai per les antenes, potes o ales (Fig. 1), i el dipositarem en una capseta o objecte similar dins la qual hauréu posat petits trossets d'escuma de poliuretà per tal d'esmortir els cops que el cos de l'insecte pugui sofrir durant el transport. Aquest sistema serveix per a la majoria d'insectes llevat de les papallones i les larves de cos tou (erugues i similars). Per a les papallones hauréu de portar sobrets triangulars de paper que podem fabricar nosaltres mateixos seguint el model que

Fig. 1

s'indica a la Figura 2. D'aquesta manera posarem la papallona a l'interior del sobret i el tancarem; l'hauréu de transportar de forma que no s'arrugui ni es xafi. Les larves les hauréu d'introduir en un pot amb alcohol de 70%, dins el qual es podran transportar sense perill que es malmetin.

Una norma bàsica que cal seguir en recollir el cadàver d'un insecte, és que mai hauréu d'intentar obrir ni tancar els seus apèndixs, siguin potes, èlitres, ales o antenes, ja que si ho fem, ens exposem que es trenquin o separin del cos.

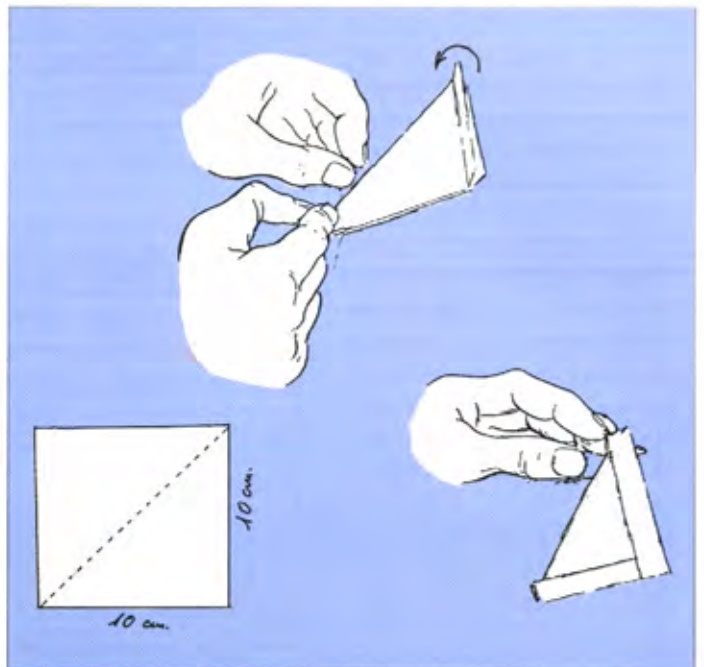

Fig. 2

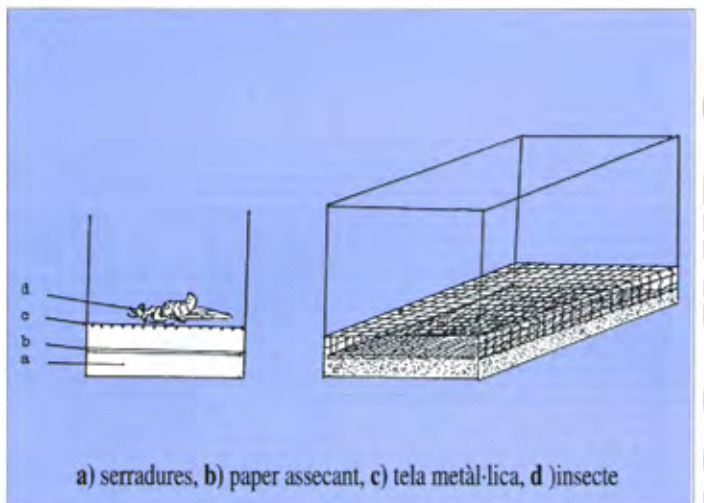

Fig. 3

Un cop a casa amb els insectes recollits, començarem a preparar-los. Per fer-ho caldrà introduir-los en una cambra d'humidificació, la qual hauré construït nosaltres mateixos de la següent manera (Fig. 3):

En el fons d'una capsa de plàstic, preferiblement transparent i rectangular, posarem una capa de serradures de fusta amarades d'aigua, procurant que les serradures quedin uniformement repartides formant una capa d'uns 3 cm. Després posarem un full de paper assecat retallat a la mida de la capsa de forma que cobreixi tota la capa de serradures. A sobre de tot posarem una tela metàl·lica de malla fina amb les vores doblegades cap avall, a fi i efecte que quedi separada del paper assecat uns 4 cm. Finalment, la capsa haurà de tenir una tapa que tanqui el més hermèticament possible. Si no en té, pot servir-nos una bossa de plàstic subjecta amb una goma elàstica.

Un cop construïda aquesta cambra d'humidificació casolana, posarem els cossos dels insectes amb molta cura sobre la tela metàl·lica (en el cas de les papallones, havent-les tret del sobret de paper).

El temps que el cos de l'insecte haurà de restar a l'interior de la cambra depèn de l'antiguitat del cadàver i el seu estat de dessecació. De tota manera, caldrà que comprovem, com a mínim dos cops al dia, l'elasticitat dels apèndixs i extremitats de l'insecte per tal d'evitar un excés d'humitat, que provocaria el ràpid desmembrament de l'animal i afavoriria l'aparició de fongs. Aquestes comprovacions periòdiques de l'elasticitat les farem amb unes pinces procurant que la cambra d'humidificació romanguí oberta el mínim temps possible.

La cambra haurà de tenir un manteniment escrupolós: cada vegada que la fem servir hauré de canviar les serradures humides i el paper assecat. Quan no la utilitzem la deixarem buida, només amb la tela metàl·lica, i oberta.

Quan l'insecte ja sigui prou tou el treurem per preparar-lo. Per fer-ho emprarem tècniques diferents segons de quina espècie es tracti. En el cas d'escarabats, escarabats de cuina i altres insectes que no s'acostumen a presentar amb les ales

Fig. 4

obertes i esteses, els posarem sobre una planxa de polistirè expandit travessat amb una agulla entomològica (antigament anomenades austríaques). Si es tracta d'un escarabat coleòpter, l'agulla es clava a l'èlitr esquerre (Fig. 4); si es un escarabat de cuina o panerola de mida petita, l'agulla es clava en una cartolina sobre la qual hauré enganxat l'insecte. Aquesta tècnica també es fa servir per a la preparació d'insectes massa petits per poder-los travessar amb l'agulla (Fig. 5). Un cop fet això, es disposaran de forma visible les sis potes, procurant que quedin simètriques als dos costats del cos; després es farà el mateix amb les antenes i altres apèndixs del cos, com per exemple, l'oviscapte de les femelles dels grills (Fig. 6). El cos de l'insecte romandrà així fins que s'assequi completament, cosa que pot trigar entre set i vint dies segons el lloc, l'estació de l'any i la mida de l'insecte.

En el cas d'insectes alats, com les papallones, libèl·lules, saltamartins, etc., el procés es semblant, però l'agulla la clavarem al mig del tòrax i, un cop posades a lloc les potes i antenes, obrirem les ales amb molt de compte, estenent-les sobre unes plaques també de polistirè expandit situades a banda i banda del cos. Sobre aquestes plaques laterals es claven unes tires de paper fi transparent que serveixen per fixar la posició de les ales esteses que hi reposen (Fig. 7).

Aquesta preparació requereix certa pràctica i no és estrany que les primeres vegades se'ns malmeti el cos o les ales de l'insecte que volem preparar.

Altres detalls que cal tenir presents en la confecció d'una col·lecció d'insectes són

Fig. 5

els següents:

- S'ha d'introduir una petita quantitat d'insecticida dins de la cambra d'humidificació. Pot ser de tipus domèstic i el ruixarem sobre les serradures, mai directament sobre el cos de l'insecte perquè podríem malmetre pilositats i pigments.

- En cas d'insectes molt grans o de cos tou i gruixut, caldrà injectar una petita quantitat de formol al 4% amb una agulla i una xeringa de les d'insulina.

- Els insectes ja preparats i secs s'hauran de guardar en capsos que tanquin bé amb doble fons de polistirè expandit folrat en el qual podran clavar-se les agulles

Fig. 6

entomològiques. Dins d'aquestes capsos caldrà posar una capseta amb insecticida del tipus que es fa servir a les biblioteques, per evitar que els insectes menjadors de matèria seca no ens esguerrin la col·lecció. Aquesta capseta s'haurà de canviar al menys un cop l'any.

- Les agulles entomològiques poden adquirir-se en comerços especialitzats en la venda de material de Ciències Naturals, on també venen -si no se les vol fer un mateix- les capsos per guardar les col·leccions.

Salvador Filella
Conservador auxiliar del Zoo

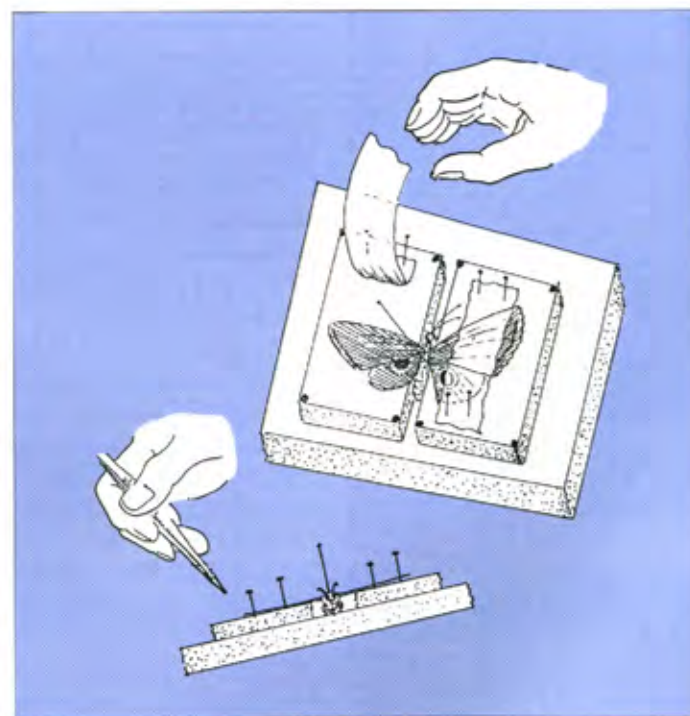

Fig. 7

E

LS FELINS

Des de molt antic els grans animals carnissers han desvetllat sentiments contradictoris en l'ànim humà. Per una banda eren considerats bèsties sanguinàries que calia destruir abans que no ataquessin l'home o el seu bestiar domèstic, i sota aquesta concepció s'els hi encolomaven tot un seguit d'atributs propis dels humans: crueltat, vilesa, abjecció,... Eren -i són- odiats i perseguits. Però per altra banda l'home sempre ha admirat la força, l'elegància i la bellesa de les grans feres atorgant-les al mateix temps noblesa, poder i dignitat. Òbviament, cap d'aquestes dues visions es correspon amb la realitat biològica. Els animals carnívors són part indestriable de l'entrellat de la natura i no són més cruels ni més nobles que qualsevol de les preses de que s'alimenten. D'entre els mamífers carnívors potser els que més admiració susciten són els pertanyents a la

família dels fèlids, popularment coneguts com a felins. Els felins representen dins el món dels carnívors un compendi de les adaptacions més depurades per a la cacera a l'aguait, és a dir a curta distància i per sorpresa. Aquesta forma de caçar es diferencia clarament de la emprada per altres carnívors, com els llops i les hienes, consistent en perseguir incansablement la presa fins a esgotar-la; si bé aquesta tècnica requereix una gran resistència física a l'esforç perllongat, ni llops ni hienes presenten el conjunt de refinades adaptacions que caracteritzen els felins, els quals disposen, evolutivament parlant, de caràcters molt més moderns.

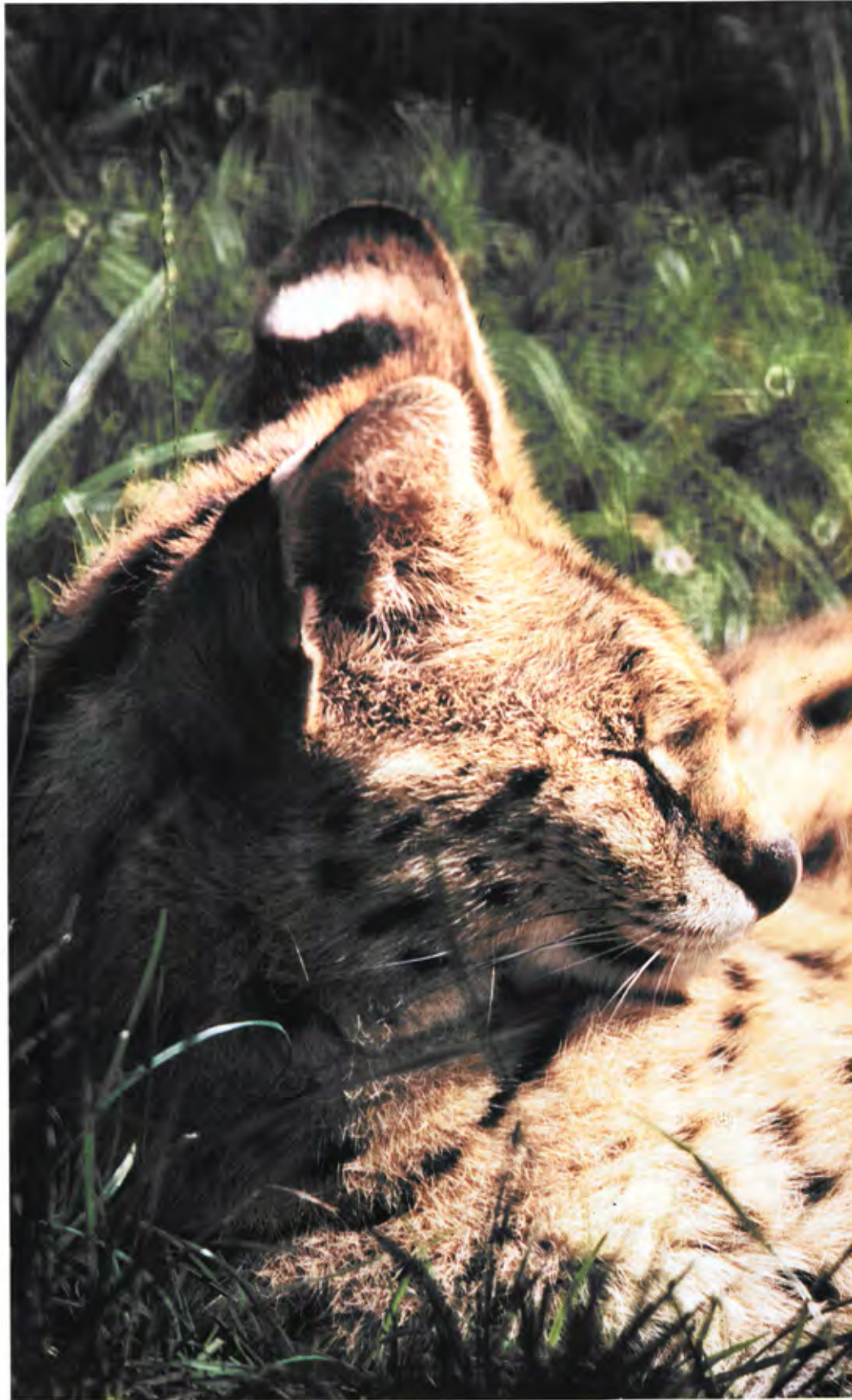
La cacera a l'aguait practicada pels felins ha de satisfer uns requeriments molt estrictes per poder-se realitzar amb èxit. Cal localitzar la presa, apropar-se sense que aquesta s'adoni, atrapar-la per sorpresa i matar-la el més ràpidament possible. Qualsevol error farà que l'atac fracassi.

Per localitzar la presa, els felins es valen fonamentalment de la vista,

molt aguda tant de dia com de nit, i també de l'oïda, molt important quan les bardisses impedeixen la visió; l'olfacte en canvi té menys importància, al contrari que en la majoria de mamífers. La necessitat de passar desapercibuts fa que els felins llueixin uns pelatges adequats per confondre's amb l'ambient en que viuen, ostentant bé ratlles o taques els que viuen en ambients boscosos com el tigre o el jaguar, bé colors uniformes i terrosos els que viuen en ambients oberts com el lleó i el puma. Però un bon camuflatge no és suficient per evitar alertar la presa mentre s'aproximen a ella, cal també prevenir al màxim qualsevol soroll per petit que sigui: l'extraordinària oïda de la majoria d'herbívoros que són presa dels felins constitueix una arma defensiva formidable que els farà fugir en un tres i no res al més petit senyal d'alarma, deixant el caçador frustrat amb un pam de nas. Per això els felins tenen ungles retràctils que no toquen el terra, al mateix temps que els seus dits són proveïts de coixinets per la part inferior per tal d'amortiguar al màxim qualsevol

Guepard (*Acinonyx jubatus*); foto: Arxiu Zoo

Serval (*Felis serval*); foto: Arxiu Zoo

soroll que es pogués produir en caminar; a més, quan un gat s'aproxima a la presa que ha escollit ho fa amb gran lentitud, mesurant curosament cada moviment, fins que es troba a una distància prou curta com per desencadenar l'atac definitiu. En aquest moment, la poderosa musculatura de les potes es dispara llençant l'atacant sobre la seva víctima, les ungles entren en funcionament ben esmolades –ja que no pateixen desgast– tot subjectant la presa amb força mentre les potentíssimes mandíbules del depredador es tanquen al seu coll fins a escanyar-la.

Hi ha unes quaranta espècies de felins repartides per tot el món (excepte Austràlia), deu de les quals

*Hi ha unes quaranta
espècies de felins
repartides per tot el món*

són presents en el Parc Zoològic de Barcelona; aquestes darreres donen una representació molt completa de la fauna mundial de fèlids, atès que totes les espècies de la família són notablement semblants les unes a les altres si exceptuem el color del pèl i la grandària. Hi ha un fèlid, però, que es diferencia de tota la resta en un caràcter important. Es tracta del guepard (*Acinonyx jubatus*), el qual és l'únic membre de la família que no té les ungles retràctils com es pot observar en els exemplars que ocupen una de les instal·lacions del complex de felins del Zoo de Barcelona. Aquesta esvelta fera confia la captura de la presa en la velocitat pura i fa servir les ungles com un atleta fa servir els claus de les seves sabates: per clavar-se al terra i obtenir un fort impuls. La velocitat punta que pot atènyer el guepard supera els 110 km/h, la qual cosa el converteix en l'animal més ràpid en la carrera que existeix.

La resta de felins, encara que tots

Puma (*Felis concolor*); foto: Arxiu Zoo

Jaguar (*Panthera onca*); foto: Arxiu Zoo

tenen l'aspecte inconfusible de gats domèstics més o menys crescuts, podem diferenciar-los pel tipus de veu que tenen. A causa d'una diferent conformació de la gola n'hi ha que miolen i n'hi ha que rugeixen. Els primers pertanyen al gènere *Felis* i són generalment petits; tres espècies els representen al Zoo de Barcelona: el **linx europeu** (*Felis lynx*) -que, com tots els linxs, és caracteritzat per tenir una cua molt curta i uns petits plomalls a les orelles-, el **serval** (*Felis serval*) -interessant gat amb pell tacada i llargues potes-, i el **puma** o lleó americà (*Felis concolor*), el més gran dels felins que miolen.

Els fèlids capaços de rugir pertanyen al gènere *Panthera* i són els grans felins més coneguts i més admirats pel públic que visita el Zoo. A les instal·lacions de felins podem contemplar però, una espècie força rara i no gaire coneguda: la **pantera de les neus**

Lleó (*Panthera leo*); foto: Arxiu Zoo

(*Panthera uncia*), habitant de les muntanyes del centre d'Àsia. És de color blanc crema amb taques grises molt pàl·lides. Aquesta pantera es troba en perill molt greu d'extinció i els exemplars del Zoo de Barcelona

Els felins representen un compendi de les adaptacions més depurades per a la cacera a l'aguait

formen part d'un programa internacional de reproducció en captivitat. En el mateix conjunt de gàbies veurem el jaguar (*Panthera onca*), poderós caçador de les selves sudamericanes, el lleopard (*Panthera pardus*), semblant a l'anterior però lleugerament menor i amb les taques més petites i la pantera negra que no constitueix una espècie diferent ja que no és més que un lleopard de color fosc; de fet en algunes panteres negres

Pantera de les neus (*Panthera uncia*); foto: Arxiu Zoo

Lleopard (*Panthera pardus*); foto: Arxiu Zoo

Tigre (*Panthera tigris*); foto: Arxiu Zoo

Pantera negra (varietat de *Panthera pardus*); foto: Arxiu Zoo

poden apreciar-se més o menys visibles les taques característiques dels lleopards.

Resten per últim els més grans d'entre els felins, uns dels depredadors més poderosos del planeta i uns dels animals imprescindibles a qualsevol zoològic: els lleons i els tigres. El lleó (*Panthera leo*) és l'únic fèlid que viu en grup i mostra una clara diferenciació entre el mascle, portador d'una impressionant cabellera, i la femella, que no la té. Habita la sabana oberta i arbustiva però no les àrees forestades, on és desconegut: per tant el nom de "rei de la selva" amb que se'l coneix vulgarment és totalment inadequat. Aquest apel·latiu correspondria més aviat al tigre (*Panthera tigris*), lleugerament més gran que el lleó,

solitari i habitant en general dels boscos i jungles.

Els felins han estat perseguits durant segles en ser considerats animals perjudicials i perillosos; però ha sigut en èpoques recents que han patit les matances més grans per part dels que cobejaven les seves magnífiques pells, utilitzades per fer caríssims abrics. Les actuals disposicions internacionals (tractat CITES) han prohibit aquest comerç i possiblement això permetrà salvar algunes de les espècies més amenaçades. Per la seva banda el Zoo de Barcelona aporta el seu granet de sorra reproduint algunes d'elles en captivitat.

Josep-Lluís Melero

L

A PERDIU BLANCA

En el gènere *Lagopus* s'inclouen tres espècies que habiten les zones fredes de l'hemisferi nord. De les dues que viuen a Europa és la perdiu blanca *Lagopus mutus* la que arriba més al sud, i troba als Pirineus el punt més meridional de la seva distribució.

L'origen de la presència de la perdiu blanca a casa nostra l'hem de buscar en les darreres glaciacions, quan els gels van cobrir la major part

d'Europa i va estendre la seva àrea de distribució per tot el continent. Més tard, en pujar les temperatures i retirar-se les neus, va quedar confinada a les zones nòrdiques i a les regions d'alta muntanya, la qual cosa va fragmentar-ne la població i va afavorir l'aparició de subespècies.

Als Països Catalans només és present als Pirineus, per sobre dels 2.100-2.200 m d'altitud, on ja no hi ha presència arbòria i el paisatge dels prats ens recorda el de la tundra àrtica. Un dels factors limitants per a aquesta espècie és la temperatura, que no pot superar els 15°C de mitjana a l'agost. L'augment de les

temperatures que s'està experimentant en els darrers anys ha provocat la seva desaparició d'algunes zones, com ara els Picos d'Europa, on no ha estat vista des de fa cinc o sis dècades, les serralades de l'est d'Europa i probablement Escòcia; de manera que avui només en queden a l'extrem nord del continent, als Alps i als Pirineus.

La disminució de les poblacions també està provocada per l'acció directa de l'home. La irrupció de vehicles motoritzats, especialment greu a l'època de cria i l'obertura de pistes d'esquí, alteren negativament l'hàbitat de l'espècie. La cacera d'aquest ocell està prohibida des de

1986. Les condicions climàtiques del seu hàbitat han fet que la perdiu blanca presenti una sèrie de característiques pròpies força interessants, com tenir les potes i els dits coberts de plomes –“lagòpode”, el nom amb què es coneixen les altres dues espècies del seu gènere, vol dir “peu de conill”–, la qual cosa li permet de caminar per la neu sense perdre calor, alhora que augmenta la superfície de recolzament i actua com una raqueta que li impedeix enfonsar-se. Les plomes també avancen pel bec fins a cobrir els narius, creant una capa d'aire més càlid i impedit que la perdiu respiri l'aire gèlid que

L'origen de la presència de la perdiu blanca a casa nostra l'hem de buscar en les darreres glaciacions

l'envolta. L'adaptació més espectacular que presenta aquesta espècie, però, és el canvi de coloració estacional per passar desapercebuda durant tot l'any, tant a l'hivern, quan tot és cobert de neu, com a l'estiu, quan només són blancs els cims més alts.

A l'estiu és de color bru amb taques més fosques, excepte les ales i el

ventre que són blancs. Té una carúncula vermella sobre l'ull i a l'hivern és completament blanca, tret de la cua que és negra, i queda parcialment tapada per les cobertores, i una franja negra que travessa l'ull en els mascles.

La dificultat d'accedir al seu hàbitat fa que no se'n conegui gaire bé el comportament nupcial. L'època de zel comença a la primavera, quan la parella ocupa el seu territori –a diferència d'altres espècies de la seva família, la perdiu blanca és monògama– i es prepara per nidificar. El niu se sol situar a recer d'algun matoll o alguna pedra, sempre a terra, i consisteix en una lleugera depressió coberta per herbes o molses. La posta està formada per entre 5 i 10 ous de color grogós amb taques fosques i és covada només per la femella.

Després d'uns 24-26 dies d'incubació, els polls trenquen la closca i comencen a seguir els pares, que els cuiden i els vigilen però no els alimenten directament. Els petits estan completament recoberts de plomissol, fins i tot a les potes i els dits.

Tot i que d'adults s'alimenten principalment de matèria vegetal, les joves perdies blanques mengen sobretot insectes, com passa en

moltes aus herbívores o granívores, ja que les proteïnes d'origen animal els permeten un creixement molt més ràpid, cosa molt important en una zona com l'alta muntanya, on l'estiu és curt i les variacions climàtiques, freqüents i sobtades.

Al voltant dels deu dies d'edat ja comencen a fer les primeres volades acompanyant els pares.

La mortalitat és força elevada en els primers dies de vida, sobretot a causa de les tempestes, les pedregades i els depredadors com les guineus i els senglars, que en aquesta època de l'any sovintegen en aquestes zones, i els rapinyaires, com l'àguila daurada. Sembla que en sobreviuen una mitjana d'entre 3 i 5 polls segons les condicions climatològiques de l'any.

Malgrat ser una espècie protegida, el nombre d'exemplars de perdiu blanca disminueix contínuament, fins i tot a zones on no és freqüent la presència humana ni els esports de muntanya. Les causes no semblen clares, però es raonable pensar que l'augment de les temperatures pot ser un factor important per explicar la regressió creixent d'aquest poblador dels nostres cims.

Jordi Fàbregas

PERDIU BLANCA

Lagopus mutus

CLASSE: Aus ORDRE: Galliformes

FAMÍLIA: Fasiànids

Descripció: Presenta les potes i els dits recoberts de plomes. Canvia la coloració del plomatge, que és bru a l'estiu i blanc a l'hivern. El ventre i les ales sempre són de color blanc, i la cua és sempre negra. Presenta una carúncula de color vermell sobre l'ull.

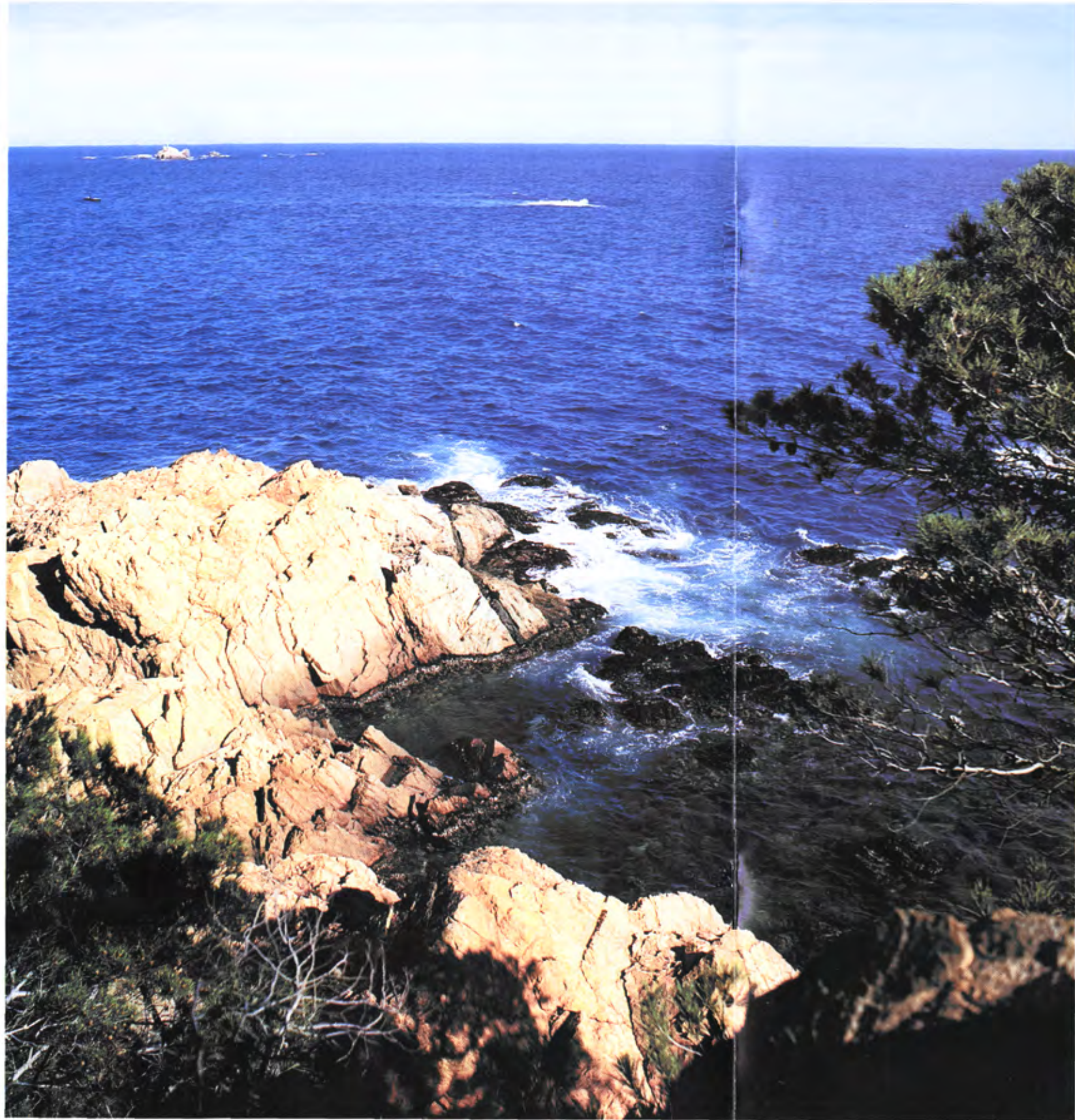
Alimentació: S'alimenta preferentment de vegetals. A l'hivern ha de buscar zones on el vent no permeti l'acumulació de neu per poder aconseguir el menjar. A l'estiu també captura insectes.

Reproducció: Fa el niu a terra, normalment protegit per alguna pedra o algun matoll. La posta, que només cova la femella, està composta per 5-10 ous. La incubació dura entre 24 i 26 dies.

Distribució: Al continent europeu és present a l'extrem nord, als Alps i al Pirineu.

ELS COLORS DE L'ESTIU

Les roques, el mar, el blau

Camp de blat

PARCS NATURALS

Paisatge típic del parc natural

ELS PAISATGES
AMAGATS DEL PARC NATURAL
DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I
L'OBAC

El parc natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac es troba a la serralada Pre-litoral, separant el Vallès del Bages, i flanquejat per les conques del Llobregat i el Besòs. Aquest espai està constituït per dues unitats de relleu ben diferenciades, el

massís de Sant Llorenç del Munt a l'est, i la serra de l'Obac, a l'oest. El relleu és agrest, amb cingleres, canals, monòlits i roquissars envoltats de boscos de pins, alzines i roures. Tot plegat configura un paisatge singular que, no ho oblidem, ha estat remodelat per una dilatada relació entre l'home i el medi natural.

A la bellesa exterior d'aquest espai cal afegir la que s'amaga al seu interior: una extensa xarxa d'avencs, coves, corrents subterranis i surgències que l'aigua ha anat conformant al llarg dels temps.

Geològicament, el massís de Sant Llorenç del Munt i la serra de l'Obac estan formats per sediments dipositats durant l'era terciària, quan el mar cobria bona part de la Catalunya interior. En dessecar-se aquest mar, els sediments aportats pels rius que hi desembocaven varen quedar al descobert. Aleshores, l'erosió va començar a modelar el paisatge que avui coneixem.

L'acció erosiva de l'aigua sobre els conglomerats i argiles que formen el massís, dissolent els materials més carbonatats, va donar lloc a una

xarxa de cavitats per on corria l'aigua. És el que s'anomena "carst". Per bona part d'aquesta xarxa, encara hi circula aigua a l'actualitat, continuant així el procés erosiu per dissolució de la roca. En són una mostra les surgències en forma de font que abunden al parc i la seva rodalia. Altrament, les cavitats que s'han anat dessecant amb el pas del temps constitueixen un complicat entramat de coves i avencs. En conjunt, es coneixen més de 300 cavitats a tot el massís. Quan aquestes cavitats són descendents

s'anomenen avencs, com el del Daví. Si són horitzontals i no baixen apreciablement se solen anomenar coves, com la del Manel, la del Frare, la de Santa Agnès i les Simanyes. Quan les coves són molt poc profundes i representen només un aixopluc s'anomenen baumes. Malgrat les difícils condicions per al desenvolupament dels éssers vius a l'interior de les cavitats, aquestes són l'hàbitat de diversos animals, tots ells perfectament adaptats als ambients foscos i humits. Al parc natural de Sant Llorenç i l'Obac s'han catalogat una vintena

d'espècies d'invertebrats cavernícoles, algunes de les quals són endèmiques, és a dir, que no es troben enlloc més del món. Pel que fa als vertebrats que viuen a les cavitats, cal destacar els rats-penats (una desena d'espècies al parc), que poden formar colònies de milers d'individus.

Finalment, no s'ha d'oblidar l'important paper de les coves i els avencs com a amagatall i refugi. Prova d'això en són tant les nombroses històries i llegendes que s'han forjat al seu voltant, com les troballes arqueològiques que contenen, des del Neolític fins a l'època moderna.

ELS ECOSISTEMES CAVERNÍCOLES

A les cavitats, la manca de llum impedeix el desenvolupament dels vegetals, que són els productors de l'aliment i, per tant, de l'energia que necessiten els animals per viure.

La font d'energia més important als ecosistemes cavernícoles prové dels excrements dels animals que s'alimenten fora de les coves i els avencs però dormen o es refugien a l'interior. Aquests animals són els rats-penats. Els excrements dels rats-penats són aprofitats per petits invertebrats detritívors que, al seu torn, serviran d'aliment als petits carnívors cavernícoles. Tots aquests animals són estranys i sorprenents, sovint cecs i sense pigments.

Colònia de rats - penats

•Activitat suggerida

VISITA A LES COVES DE MURA

A 26 km de Terrassa i 20 de Manresa trobem, al fons d'una petita vall, el poble de Mura. Molt prop del nucli urbà s'hi pot visitar una de les cavitats més conegudes del parc natural. Per arribar-hi prendrem un camí senyalitzat amb fites metàl·liques que surt del costat de la riera de Nespres, sota l'església de Mura. En poc menys de mitja hora, el sender ens porta a l'entrada de la cavitat. La cova és visitable, però està tancada amb una porta per evitar-ne l'expoli de peces mineralògiques. Per accedir-hi cal

trucar prèviament a l'ajuntament de Mura (tel. 831 72 26).

La cova de Mura consta d'una sola galeria amb alguns passadissos laterals que retornen a la cavitat principal. Els atractius principals de la cova són, d'una banda, la presència de formacions mineralògiques notables (diverses formes de cristallització d'aragonita, concrecions coral·lifòrmes, etc) i de l'altra, l'espectacularitat de la cavitat, amb 180 m de grans galeries totalment assequibles.

Recomanacions

Cal portar una llanterna adequada per il·luminar la cavitat i respectar les formacions minerals, que són molt delicades.

Coves de Mura.
Formació rocosa anomenada "el cocodril" per la gent del país

Diputació de Barcelona

Servei de Parcs Naturals

PARC NATURAL DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I L'OBAC

EQUIPAMENTS I SERVEIS

• **Oficina del parc natural de Coll d'Estenalles**
Informació, venda de publicacions, exposició permanent i projecció d'audio-visuals.

Tel. 831 73 00

Horari: de 10 a 15 h de dilluns a diumenge

• **Centre de Documentació del parc natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac**

Fons bibliogràfic i documental del parc natural.

Casa Baumann, Av. Jacquard, 1. Terrassa.

Tel. 786 11 12

Horari: dimecres de 10 a 12 h

dimarts i dijous de 17 a 20 h

• **Monestir de Sant Llorenç del Munt a la Mola**

Exposicions permanents: Galilea i

Flora del Parc Natural

Tel. 743 54 54

• **Àrea d'esplai del Torrent de l'Escaiola**
(carretera de Terrassa a Talamanca pq. 7,600)

Lloguer de taules i graelles;

venda de llenya i begudes;

serveis sanitaris.

• **Àrea d'esplai Riera de Nespres**

(Carretera de Mura a Rocafort)

ADOPCIIONS D'ANIMALS

El Zoo necessita la contribució de tothom per aconseguir ser un centre cultural i d'esbarjo de primer ordre. Adoptant un animal col·laboreu a subvenir les despeses que aquest origina i per tant ajudeu a millorar el funcionament del parc zoològic. Fins ara la relació d'adoptants és la següent:

EMPRESSES I ENTITATS

1 tortuga gegant

BAYER-AGFA
2 pandes vermells

MSAS CARGO
INTERNATIONAL, S.A.
1 guepard

AUSÒNIA HIGIENE, S.L.

CONTRATAS Y OBRAS
2 dromedaris

SERDESA
3 capibares

BASI, S.A.
2 cocodrils

INDUSTRIAS TITÁN
1 tigre

Gallina Blanca

GALLINA BLANCA
2 girafes

S.A. LETONA-CACAOLAT

MITJONS CÒNDOR
2 còndors

SCHWEPPE
1 puma

CAMY
Instal·lació otaris

3 dofins

DRAGONS
1 iguana rinoceront

SKATING
5 pingüins

ASSOCIACIÓ CATALANA
DE LLEVADORES

1 cangur

PUBLISERVEI

Centre de Publicitat Exterior

2 linx de Canadà

1 lleopard

Instal·lació elefants asiàtics

Instal·lació cérvol comú

PARTICULARS

Andrea Martínez
1 pingüi

Mercè i Núria Alba
1 tortuga

Oleguer Biete i March
1 fringíl·lid

Esplai LA TRENA
1 tortuga

Enric Valencia
1 cotorra

Elena de Haro
1 llebre de la Patagònia

Jenny i Cristian Molina
1 tortuga

L'EDUCACIÓ AL ZOO

E

L ZOO, UNA EXPERIÈNCIA ÚNICA PER ALS INFANTS

Des de ben petits els nostres nens i nenes coneixen, a més dels animals de companyia o granja, tota mena d'espècies exòtiques originàries de parts del nostre planeta ben llunyanes. A través de documentals de cine i televisió, el teatre, fotografies, el circ, etc., els petits són capaços d'identificar el "cocodril", el "cangur", la "taràntula" i moltes altres espècies originàries de regions remotes del nostre món. Per altra banda, la gran majoria dels articles de consum infantil, siguin de menjar, vestir, jugar, etc., d'una o altra manera fan referència al món animal. No resultaria sorprenent trobar una telesèrie de dibuixos d'èxit protagonitzada per una paparra o un marabú africà. Els petits "conviven" amb molts animals exòtics.

Al zoo és on el nen es troba davant l'animal en viu. I és ben diferent de la caricaturitzada imatge dels logotips comercials. La singularitat de les sensacions de la visió directa dels animals desperta un gran interès i curiositat en els petits que es mostren sensibles i receptius a qualsevol informació que els facilitem.

A més informació, més interès. A tall d'exemple, l'Ulises, que ara es troba a San Diego, EE. UU.: l'expectació que les peripècies d'aquest jove mascle d'orca va suscitar en el sector infantil, s'ha traduït en centenars de cartes i trucades telefòniques al zoo demanant-nos qüestions tals com si es troba trist o com es farà de gran.

Al zoo ens trobem amb la

responsabilitat de conservar i exhibir una col·lecció d'animals d'incalculable valor amb tanta dignitat i eficàcia com els nostres recursos ens permeten, perquè ens adonem que per a la majoria dels nostres visitants el parc zoològic és la única oportunitat de veure'ls de prop.

Ens sentim especialment responsables amb els estudiants. Una part molt important de la nostra feina és actualitzar i ampliar al màxim les dades a què accedirà el nostre públic infantil, fent-les intel·ligibles i adequades a la seva edat, sigui la que sigui. Podem dir que els nostres programes pedagògics són un complement seriós als programes

Al zoo és on el nen es troba davant l'animal en viu. I és ben diferent de la caricaturitzada imatge dels logotips comercials

escolars de Ciències Naturals. El nostre Zoo és l'indret de Catalunya més visitat pels grups escolars. Cada curs ens visiten prop de dos-cents mil estudiants. Quasi el 90% d'aquests pertanyen a l'Educació Infantil i Primària. Aquest curs 94-95, des del Departament Comercial del Zoo, hem posat en marxa el Programa Promoció d'Escoles. La primera

de les actuacions relacionades amb aquest programa ha estat la tramesa d'una enquesta a totes les escoles de Catalunya, amb la finalitat de conèixer millor els interessos i necessitats de mestres i alumnes. Aprofitem l'ocasió per donar les gràcies a totes les escoles que ens han contestat.

A més de l'enquesta, hem realitzat estudis de la procedència, la freqüència, els nivells, etc. dels grups escolars que ens visiten, tant pel nostre Departament d'Educació com per taquilla.

Hem constatat dades tals com que més del 70 % de les escoles de Catalunya han portat algun cop els seus alumnes al Zoo en els darrers 4 anys i que, d'aquest total, el 30

% han utilitzat els serveis del Departament d'Educació del Zoo com a mínim una i com a màxim 39 vegades durant aquest temps. La immensa majoria d'aquests estudiants tenen entre 4 i 12 anys i més de la meitat ens visiten a la primavera. En aquesta estació, qualsevol dia de la setmana, de dilluns a divendres, ens podem trobar al Zoo amb gairebé 3.000 nens i nenes, ja sigui prenent apunts o dinant a les zones de picnic els més grans, ja sigui agafats d'una corda o fent una becaineta a la gespa els més petits.

També podem comptar per milers el nombre d'estudiants que ens visiten amb la classe provinents

El nostre Zoo és l'indret de Catalunya més visitat pels grups escolars

d'altres comunitats, destacant els nostres veïns del País Valencià i Aragó, i, ja més lluny, la notable quantitat de nois i noies del País Basc. Esmentarem també els més de mil estudiants que ens han visitat aquest any des del sud de França. Bàsicament, tots aquests grups escolars són de 8è d'EGB o més grans.

A partir d'aquest curs les escoles rebran informació de la nostra oferta d'activitats i per al proper

curs 95/96 trobareu un parc zoològic més "fàcil". A partir del segon trimestre, els grups escolars que vinguin directament per taquilla, disposaran d'un servei especial d'atenció, informació i animació de la vostra visita. Diferents opcions d'itineraris amb el suport d'animadors i material estaran a disposició de les escoles sense cap cost afegit. Per a les escoles que desitgin aprofundir en l'aprofitament didàctic del Zoo, el Departament d'Educació continuarà oferint les visites comentades sobre temes a escollir amb la qualitat acostumada.

Amor Gil
Dpt. Comercial

E L ZOO COM A EINA EDUCATIVA

La major part dels animals presents als zos difícilment es poden veure per observació directa en el propi hàbitat. Si afegim que molts d'ells pertanyen a espècies les poblacions de les quals estan minvant en estat natural, tot plegat converteix els zos en centres d'especial interès, perquè són l'únic indret on el gran públic pot estudiar i comparar diferents tipus d'animals vius.

A la dècada dels anys seixanta començà a plantejar-se seriosament la necessitat que els zoològics tinguessin un paper fonamentalment educatiu. Aquesta idea va anar madurant i a la dècada dels setanta començà a prendre força amb l'aparició de departaments d'educació a la majoria de zos de prestigi.

Aquests departaments tenen com a missió primordial que els milions de persones que visiten anualment els parcs zoològics entenguin, apreïin, respectin i estimin els animals. Al cap i a la fi, com diu Baba Dioum, conegut conservacionista del Senegal, només es conserva el que s'estima, només s'estima el que es coneix i només es coneix el que ens ha estat ensenyat.

Podríem dir, fent una analogia, que els animals que formen les col·leccions zoològiques són per a l'home els ambaixadors del regne animal, i el personal dels departaments d'educació, l'intendent que ha de fer arribar el missatge dels animals al públic que els va a veure.

L'any 1975, és a dir, fa vint anys, el Zoo de Barcelona va crear un departament educatiu que es va anomenar "Escola teòrico-pràctica de Zoologia aplicada" amb la finalitat d'oferir un nou recurs

pedagògic a la comunitat, tot potenciant l'aprofitament del cabal educatiu que representa l'àmplia col·lecció d'animals de què disposa.

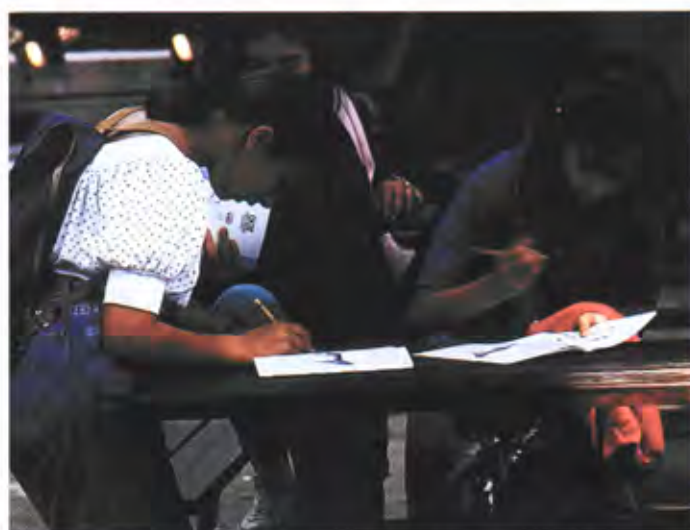
Aquesta "Escola" va assumir des del començament el repte de crear un front educatiu que abastés no només el públic escolar i universitari, sinó també, i no menys important, les tasques de divulgació per arribar a tota mena de públic interessat en la temàtica animal i naturalista.

Com a primer pas, es va establir un servei de visites comentades dirigides a grups escolars. Aquestes visites es portaven a terme mitjançant un equip de monitors, tots ells estudiants de Ciències Biològiques. Inicialment la visita era de tipus general; s'explicaven les directrius i el funcionament del Parc Zoològic, i les peculiaritats de la nostra col·lecció. La bona acollida i l'augment de la demanda d'aquestes visites al llarg dels anys han comportat una sèrie de reestructuracions i millores de l'activitat.

Paral·lelament, per tal de cobrir el vessant de divulgació zoològica es van organitzar uns cursos que versaven sobre la temàtica animal i naturalista, oberts a tota mena de públic, que constaven d'una sèrie de conferències realitzades per tècnics del Zoo i professors universitaris.

Les activitats que portem a terme al Departament d'Educació s'orienten a diferents tipus de públic i poden dividir-se, doncs, en dos grans blocs: el d'activitats dirigides a públic escolar, que pel seu volum és actualment el que més ens ocupa i

Els zos són l'únic indret on el gran públic pot estudiar i comparar diferents tipus d'animals vius

el d'activitats dirigides a públic general no organitzat.

Activitats dirigides a públic escolar

La més gran acceptació per part dels ensenyants i centres educatius dels corrents pedagògics actuals, que entenen l'escola com un centre obert, fa que sigui més freqüent la sortida d'escolars a diferents centres i institucions de caire cultural.

El Parc Zoològic és una de les institucions que gaudeix de més popularitat entre les escoles, ja que permet lligar els vessants estrictament formatius amb uns interessos espontanis i lúdics, que només en aquesta institució es poden trobar, com és l'observació en viu d'una àmplia representació dels animals del nostre planeta.

La rendibilitat cultural de la nostra col·lecció per part de les escoles és molt alta

com es pot apreciar pel gran nombre d'escolars que realitzen visites comentades, cada any (més de dos mil grups i més de cinquanta mil alumnes). L'oferta de què disposem actualment per a les escoles comprèn diversos tipus de programes:

– Visites comentades: conduïdes per monitors especialitzats. Estan pensades per a tots els nivells d'educació infantil, primària, secundària obligatòria i post-obligatòria. Actualment disposem de més de quinze temes diferents, específics per a les diferents edats i pensats per als diferents nivells escolars. En alguns casos es

Cada any realitzen visites comentades més de dos mil grups i més de cinquanta mil alumnes

disposa de llibrets de treball per a mestres i alumnes.

- Tallers escolars: Són activitats més participatives en les quals els alumnes mitjançant la utilització de materials de procedència animal, plafons i altres recursos pedagògics obtenen la informació que se'ls sol·licita. En aquest moment n'existeixen dos d'educació infantil, un sobre animals domèstics i l'altre d'animals salvatges; un sobre les característiques generals dels vertebrats, per a cicle superior de l'educació primària i tres per a la secundària obligatòria, un sobre la biodiversitat, un altre de nutrició i el tercer d'alimentació.

A més assessorem tant a mestres

com a estudiants que sol·liciten el nostre ajut per realitzar treballs o preparar classes. També participem en escoles d'estiu per a mestres en què donem conferències sobre els nostres serveis educatius i sobre la importància del zoo com a recurs pedagògic complementari dels programes de Ciències Naturals.

Activitats per a públic no organitzat

- Casals de Zoologia pràctica per a nois i noies

És una activitat realitzada en èpoques de vacances escolars que tenen una durada d'una setmana amb un horari de 9 a 16 hores. Els casals s'adrecen a nois i noies de 6 a 14 anys i estan pensats perquè els assistents amplïïn els seus coneixements sobre els animals i el Zoo d'una manera rigorosa, però alhora entretinguda, participativa i divertida. El passat Nadal va realitzar-se per primera vegada aquesta activitat i va gaudir des del primer moment d'una gran acceptació que fins i tot superà les

nostres expectatives. Es va repetir l'experiència per Setmana Santa amb un mateix nivell d'acceptació.

- Cursos per a adults

Creiem que la nostra tasca divulgadora, a més d'arribar al públic infantil, cal que no oblidem el públic adult. Aconseguir transmetre unes actituds positives envers els animals i la natura en general és de gran importància per a la salvaguarda del nostre maltractat patrimoni natural.

Com ja s'ha dit, ja des de la creació del Departament, es va creure convenient realitzar cursos divulgatius. Aquests amb uns continguts que cobreixen un domini diversificat del domini de la Zoologia i del món naturalista, volen aconseguir els màxims nivells divulgatius, abastant la pura divulgació per a aficionats i l'aprofundiment més gran per als estudiants universitaris i el públic més especialitzat. En planificar-los, sempre s'ha fugit de la informació exclusivament teòrica; així doncs, i per tal d'oferir una visió global dels

aspectes treballats, comprenen un conjunt de conferències, lliçons pràctiques i sortides al camp sobre temes específics. Les classes estan realitzades per especialistes que provenen de la Universitat o tècnics del mateix zoològic.

Relacionat amb la nostra missió divulgadora, el nostre departament desenvolupa un treball d'elaboració de materials per servir de suport a l'ensenyament de les Ciències Naturals, especialment enfocats a l'estudi dels animals. Aquests materials comprenen guies pedagògiques, vídeos educatius i diapositives amb guió.

Aconseguir un bon aprofitament educatiu del nostre zoo és un repte constant i per

fer-ho som membres de l'associació d'Educadors de Zoos dintre de la qual intercanviem experiències amb altres educadors de zoos d'arreu del món i treballem per adaptar-nos a les noves tendències educatives que van apareixent.

Ma. Josep Notó
Cap del Dept. d'Educació

ELS AMICS DEL ZOO

Aprofitant la creació del Zoo Club es va creure convenient oferir als socis interessats la possibilitat de col·laborar amb nosaltres en les tasques d'atenció al públic, principalment durant els dies festius, que són els de més afluència de visitants al Zoo, i també els que els voluntaris tenen disponibles. Aquest tipus de actuació existeix a gran nombre de zoos amb un notable èxit. Les persones que s'apunten per fer aquesta tasca reben el nom d'Amics del Zoo (AZ).

En un primer moment els AZ van ser preparats per poder portar a terme feines d'informació general i de vigilància, tals com evitar que es doni menjar als animals,

que es traspassin les barreres de seguretat, que es maltracti els animals, etc.

Actualment, hem iniciat una segona fase, en la qual els AZ, a més, ens ajuden en els Casals i Tallers de Zoologia que realitzem en el departament d'educació i participen en tots els esdeveniments singulars que se celebren al Zoo, com són les festes de Carnestoltes, la Mercè, etc.

En un tercer estadi s'està pensant en la creació d'uns punts repartits pel zoo en els quals els AZ disposaran d'una sèrie de materials provinents dels animals, com pells, cranis, plomes, dents, etc. que mostraran i explicaran al públic i permetran a aquest que els toquin.

ELS CONSELLS D'EN KOLO

Quan vagis al bosc no encenguis cap foc
A l'estiu els nostres boscos cremen amb gran facilitat.
Qualsevol espurna pot provocar una tragèdia!

ENTRETENIMENTS.

S	C	R	I	A	A	N	D	D	L	L	K	H	N	O
O	E	O	R	B	C	F	H	N	C	O	N	I	L	L
F	H	L	U	A	E	V	A	C	A	F	R	P	L	D
P	C	D	E	O	D	F	I	N	B	S	S	O	R	D
D	G	C	I	F	R	R	D	O	R	U	T	P	V	X
S	U	S	D	N	A	O	R	S	A	C	L	O	F	H
V	I	Z	N	D	C	N	C	H	F	E	D	T	V	R
S	L	Z	V	E	D	A	T	M	D	F	H	A	I	K
T	L	T	O	V	B	C	L	N	O	M	R	S		
G	A	L												
A	L													
T	N													
S	A	I												
E	R	P												

EN AQUESTA SOPA DE LLETRES HI HA DELI MAMÍFERS.

CORC PUMAI POLL CORBI SERP ANEC LLOP

SABRIÉU ORDENAR AQUESTES PARAULES FENT QUE L'ÚLTIMA LLETRA DE CADA PARAULA SIGUI LA MATEIXA QUE LA PRIMERA DE LA PARAULA SEGÜENT?

AMB LES INICIALS DELS NOMS D'AQUESTS DIBUIXOS PODEU FORMAR EL NOM D'UN ARBRE.

COMENÇANT PER "A":
EXCLAMACIÓ (2 LLETRES). ANTI-GA CIVILITZACIÓ DE CRETA (7). PETIT OCELL (7) SERVEIX PER TAPAR (3). DIVINITAT HINDÚ (4). UNA ESPORTISTA QUE ES DESPLAÇA LLISCANT (10). BOSSA GRAN (3).

COMENÇANT PER "B":
VIVENDA (4). SENSE ELLA MOLTES COSES NO FUNCIONARIEN (4). ÉS QUAN EL SOL NO HI ES (3). MESURAR A PAMS (6). SOFRIR (5). PRESENCIA SIMULTANEA D'ALGU EN DOS LLOCS (9). UNA COSA INSIGNIFICANT (5).

PICANYOL

**MISTERIOS
MÓN DEL VERÍ**

Sota el títol de "El misteriós món del verí", el Zoo presenta una nova exposició que mostra animals verinosos de tot el món.

Sigui per defensar-se, sigui per capturar les preses, la utilització d'"armament químic" en forma de verí es dona en espècies que pertanyen a diversos grups animals molt diferents entre si, des dels insectes fins als peixos, de les meduses a les serps. Aquest fet els dota d'un halo de misteri i fascinació que ha deixat una forta empremta sobre la cultura, les tradicions i les creences de la humanitat al llarg de totes les èpoques.

L'exposició "El misteriós món del verí" presenta nombrosos terraris especialment ambientats per representar l'hàbitat propi de cada animal. Hi predominen els animals verinosos per

excel·lència: les serps verinoses, entre les quals es troben els robusts escurçons bufadors, capaços de matar un elefant, les esveltes mambes, tan temudes a tota l'Àfrica, les cobres, objecte d'adoració per part dels antics egipcis i altres pobles, així com els cròtals o serps de cascavell. Completen la mostra altres serps no tan conegudes, granotes "verí de fletxa" -que els indis amazònics fan servir per

emmetzinar les seves armes-, aranyes i escorpins.

Sovint odiats i perseguits, a vegades respectats i venerats, però sempre temuts, entre nosaltres la consciència popular els considera animals perversos; però no sempre, ni a tot arreu, ha estat així: per a la cultura pagana clàssica, per exemple, les serps eren animals propicis. Per la seva banda, els animals verinosos -aliens a les nostres pors i fantasmes- es limiten a jugar les cartes que la natura els ha donat a la gran timba de la biosfera.

L'exposició "El misteriós món del verí" es troba a l'edifici de l'Aquarama.

**EL ZOO DE TARONGA
(SIDNEY, AUSTRÀLIA)
REGALA AL ZOO DE
BARCELONA CINC
CANGURS ORFES I EL CLUB
SUPER 3 ORGANITZA UNA
FESTA PER BATEJAR-LOS**

Per celebrar que Sidney ha estat escollida ciutat olímpica per a l'any 2.000, el zoo d'aquesta ciutat australiana ha regalat al Zoo de Barcelona, la darrera ciutat olímpica, cinc exemplars de cangurs: un mascle i dues femelles de cangur vermell (*Macropus rufus*) i dues femelles de cangur gris (*Macropus fuliginosus*). Aquesta és la primera vegada que el Zoo de Barcelona exhibeix cangurs vermells.

Aquests animals provenen d'un programa de recuperació de cangurs orfes que es fa al Zoo de Taronga. Fins fa poc temps aquests animals es trobaven a la nurseria del zoo on eren alimentats amb biberons i transportats pels seus cuidadors dins de sacs per simular el marsupi matern on els petits cangurs passen els primers mesos de vida.

Els animals estan ubicats en una mateixa instal·lació per poder-ne

seguir acuradament el seu procés d'adaptació. Posteriorment els cangurs vermells formaran per si mateixos un nou grup de marsupials que s'exhibirà independentment, mentre que els cangurs grisos s'incorporaran al grup d'aquesta espècie ja establert des de fa anys al nostre zoo.

Aquestes espècies de cangurs són molt abundants a Austràlia i arriben a ser un problema per als ramaders. En determinades regions es fan caceres periòdiques per tal de controlar-ne el creixement de la població. En ser tan comuns, són freqüents les morts de cangurs per accidents de trànsit i altres causes, cosa que dona lloc a l'aparició de petits orfes que, com en el cas dels

exemplars que ens han arribat, són recollits per diverses institucions de protecció de la natura.

El dia 25 de juny es va fer la festa del bateig d'aquests cangurs, organitzada pel club Super 3. El nombrós públic assistent, amb clar predomini del sector infantil, s'ho va passar d'allò més bé amb les nombroses atraccions disponibles: inflables per saltar, cercaviles, degustacions i sobretot, amb la presència dels seus amics televisius: la Nets, la Noti Press i el Petri. Els noms dels petits cangurs els van proposar els socis del club Super 3 mitjançant un concurs. Els nostres nous amics es diran: Baldufa, Barruda, Brinc, Saltamarges i Muta.

AVÍS A TOTS ELS SOCIS

Els antics passaports de Zoo Club han passat a la història. Ja estan en circulació els nous carnets. Són

personals i porten un codi de barres que facilitarà molt l'entrada per les taquilles. Si encara no l'heu rebut poseu-vos en contacte amb les oficines del Zoo Club. Us recordem que perquè el carnet sigui vàlid és imprescindible que porti la fotografia del titular.

S O L U C I O N S

SOPA DE LLETRES

#F

ORDENAR PARAULES

ACRÒSTIC.-Salze (Sella, alicates, llimona, zebra, esclop)

ESPIRAL.-Començant per "A": Ai. Minoica.

Colibrí. Tap. Rama. Patinadora. Sac. Començant per "B": Casa. Roda. Nit. Apamar. Patir.

Bilocació. Nimia.

CLINICA VETERINARIA

Dr. F. Florit - Dr. J.M. Casas

Horari: d'11 a 14h. i de 16 a 20h.

Dissabte: d'11 a 14h

Telf. 430 91 26

Urgències 430 91 26

PARIS, 163 08036 BARCELONA

FAUNA ACUARIOS TERRARIOS MINERALOGIA

PELUQUERIA CANINA

Loreto, 17 E - Tel. 419 95 90 - 08029 Barcelona

"2000"

-VENTA TODO TIPO DE ANIMALES

-ADiestRAMIENTO

-PELUQUERIA CANINA Y FELINA

-VETERINARIO (De 12 a 13.30 y de 17 a 19)

-RESIDENCIA DE ANIMALES

-CASETAS DESMONTABLES Y A MEDIDA

Mallorca, 134 - Tel. 454 35 89 08036 Barcelona

-Adiestramiento

-Peluqueria canina

-Cachorros nacionales

-Consult. y Veterinario

y de importación

-Residencia

✓ Disponemos de la más extensa selección de perros nacionales y de importación.

✓ Somos la primera tienda especializada en cachorros.

✓ Garantia por escrito de un año.

✓ Tenemos al "Mimado" que busca.

✓ Reparto gratuito a domicilio.

Consúltenos sin compromiso

Cjo. de Ciento, 250 - Tel. 453 24 83 - 08011 Barcelona

***US AGRADA LA NATURA?**

***US INTERESSA L'ECOLOGIA?**

***US PREOCUPA EL MEDI AMBIENT?**

Per a conèixer els humans en els àmbits ecològics del món. Obra d'un equip internacional d'autors, avalada per la UNESCO, proporciona una visió global i inèdita del planeta Terra. Primera edició i en català. Inf. (93) 314 36 55.

REPTILIA®

REVISTA ESPECIALIZADA EN REPTILES, ANFIBIOS Y ARTRÓPODOS

- Reportajes fotográficos con los animales más espectaculares.
- Artículos de información veterinaria herpetológica.
- Guías de mantenimiento y cría en cautividad.

EN ESTE NÚMERO: EL TERRARIO DEL ZOO DE BARCELONA
en profundidad

en septiembre
A LA VENTA EL Nº 1

PARA INFORMACIÓN Y SUSCRIPCIONES: (93) 451 53 26

Aquestes són les vostres pàgines. Escriviu-nos, exposeu opinions, feu consultes, infomeu-nos. Si heu escrit i no veieu la vostra carta, paciència!, segurament apereixerà en el proper número.

Escriviu a:
Revista Zoo Club
Parc Zoològic de Barcelona
c/ Wellington s/n
08003 Barcelona

Si ho preferiu també podeu enviar un fax al (93) 2213853

La Gemma Tort, de Barcelona, ens ha fet arribar la seva poesia titulada "L'Orca Ulisses", que va guanyar –"per sorpresa i alegria meua", ens diu a la carta– el primer premi de poesia de l'escola del Bosc i l'accésit als VI Jocs Florals Escolars del Districte de Sants-Montjuïc. La Gemma és una gran admiradora de la natura i els animals. Felicitats pels premis!

L'Orca Ulisses

Ulisses un dia ens va deixar i tan gros com és, va volar.

Amb un ocell metàl·lic va muntar, i a Califòrnia el va portar.

Tant ens va enyorar, que no volia menjar.

Però aviat va descobrir altres amics a sentir.

Eren tan grossos com ell i li varen demostrar, que volien viure amb ell. Tot jugant a poc a poc, li va passar l'enyor.

I ara avui és molt feliç, en el seu nou país.

El valor de tenir amics, no té forma ni color i fa anar el món millor.

Gemma Tort i Balent

L'Enric-Xavier Daroca Esquirol, de L'Hospitalet, ens escriu per dir-nos que moltes vegades li agradaria participar en els viatges i excursions que organitza el Zoo Club, però troba que són massa cars i ens demana que els socis tinguin dret a preus més assequibles.

Lamentablement, Enric-Xavier, hem de dir-te que això no és possible, ja que el Zoo Club no obté benefici econòmic dels viatges ni de les activitats que organitza i per tant no tenim cap marge per reduir els preus, que són els que ens demanen els professionals del sector, afegint-hi el mínim imprescindible per cobrir les nostres pròpies despeses ocasionades per la preparació de les activitats.

La Jennifer Martínez-Orozco, de Barcelona, ens envia el dibuix que ha fet d'en Kolo. També ens comenta que uns dels seus animals preferits són els dofins i que a la seva escola han format un grup de naturalistes i s'ho passen molt bé netejant el bosc i fent altres coses.

En Gabi Rodríguez Martínez, de Badalona, ens fa arribar una foto que ell ha fet d'un dels nostres hipopòtams i un dibuix d'un ós formiguer. També ens pregunta de quina espècie són els óssos

formiguers que ens han arribat i si es troben en perill d'extinció.

Ens han arribat sengles parelles de dues espècies d'óssos formiguers provinents del Zoo de Córdoba (Argentina): el formiguer gegant (*Mirmecophaga tridactyla*), un animal força gran i vistós, i el tamàndua (*Tamandua tetradactyla*), més petit, de color crema, que viu als arbres. Cap de les dues espècies es troba en perill imminent d'extinció, però es considera que són vulnerables a mig termini i gaudeixen de protecció legal.

Aprofitem per recordar que, malgrat el seu nom, aquests mamífers no tenen parentiu directe amb els óssos, sinó que són parents dels peresossos i els armadillos (Ordre Desdentats).

La parella de formiguers gegants; foto: Arxiu Zoo

La Marta Seda Tatjé, de Barcelona, ens pregunta si queden a Catalunya "algun tipus de vultors o àligues i si estan en extinció o no".

A Catalunya nidifiquen el vultur comú, l'àguila daurada, l'àguila marcenca i l'àguila cuabarrada, a més d'una quinzena d'altres espècies de rapinyaires diürns (com aligots, milans, falcons i altres). Els rapinyaires han

estat perseguits durant molt de temps per gent que els considerava ocells perjudicials. Afortunadament, avui en dia tots estan protegits per la llei. La situació de la majoria de les espècies havia estat crítica, però en els darrers anys, gràcies a les mesures de protecció, a l'establiment d'espais naturals protegits i a l'augment general de la preocupació pel medi ambient, sembla que les seves poblacions comencen a recuperar-se. De tota manera, cal no refiar-se d'això perquè els factors que els amenaçaven (la caça furtiva, la destrucció del seu hàbitat i l'enverinament per plaguicides i altres tòxics) continuen existint.

Àguila daurada; foto: Arxiu Zoo

Vultur comú en ple vol; foto: Arxiu Zoo

"La promesa d'Ulisses" segons en Maiol Pi Blanqué, de Barcelona.

Alguns dels socis que han participat en el concurs ens han fet arribar dibuixos dels formiguers. Aquí en reproduïm uns quants.

RESPONDA "B"

els os formiguers es diu
així perquè mengen
formigues

Eva Martínez
CANYE
Ronda Guinardos 212
08041 - BARCELONA
Núm. soci: 28.928

Eva Martínez

l'osca 12-5-95

Els ósos formiguers es diuen així perquè mengen
formigues

Mireia Gibert
c/ Bellaterra 99, 08018
Núm. soci: 66.35

Mireia Gibert

Marta Viader

"Concurs Zoo Club"

Els ósos formiguers se'ls
diu "formiguers" perquè mengen
formigues.

nom: Jordi Velázquez. N° soci: 21.464

ADREÇA: s/ Buenaventura Muñoz 66
AT Za (nada osca) 08018 Barce.

Jordi Velázquez

Si tu que mengen formigues.

Soci: 42.211

Alfred Palomera

Alba Solá

“ ”

a nuestras fotos sólo les falta
hablar

Más de 1.000.000 de fotografías en archivo.

Solicite información para pedir nuestros catálogos.

A.G.E./FOTOSTOCK

agencia fotográfica

Buenaventura Muñoz, 16 • 08018 Barcelona • tel. (93) 300 25 52 • fax (93) 309 39 77

ZOO CLUB 35

Ah...l'estiu...! Estació mandrosa i indolent en què matem les hores endormiscant-nos sota de les tovalloles plenes de sorra, damunt de les taules a mig desaparar, per sobre del s "tazos" dels petits de la casa...Mesos de despertar-nos de llargues migdiades per menjar-nos sense presa dolços melons, préssecs perfumats, síndries fresquíssimes i capricioses peretes de Sant Joan. Hores, en fi, de calma profunda, de relaxació inalterable... Hem dit "inalterable"? I doncs? En

nom de què gosem interrompre tan inoportunament les vostres plàcides vides d'estiuejants amb les nostres bajanades de sempre?

Doncs bé, tota la culpa és de l'Albert Becaines, un soci del Zoo Club que no ha sabut vèncer la desídia que infonen aquests mesos de canícula i pretén que l'ajudem a fer el quadern d'estiu que li han donat a l'escola!

Ens diu en Becaines, en una postal desesperada que ens envia des del Càmping La Marsopa Flipada, que a

l'apartat U)2 de l'Exercici 4 del Tema 3 de la Secció B de l'Àrea 6.5, pàgina 1.234 (!!) del Quadern de vacances per a campistes (format de butxaca i fulls plastificats) li demanen el següent:

"Probablement aquest any deus haver anat al Zoo amb l'escola. Si és així, no et costarà gaire de dir-nos on es troba cadascun d'aquests animals:

- a) al costat dels lleons
- b) a l'Ocellera de Doñana
- c) a la Casa dels Titis
- d) al complex de la Fauna Africana"

Elefant africà

Capó reial

Tigre

Tití pigmeu

Com sempre, ens refiem de vosaltres per per ajudar-nos a respondre la consulta d'aquest soci. I si teniu el mateix quadern de vacances, us acompanyem en el sentiment, però tot això que tindreu fet!

Si sabeu la resposta escriviu-nos indicant el vostre nom, adreça i número de soci a

Entre les respostes encertades que rebem abans del 30 de setembre sortejarem cinc lots formats per una gorra, una ronyonera i un impermeable del Floquet de Neu.

Enhorabona!

Finalment gràcies als concursants hem pogut saber que els óssos formiguers es diuen així perquè mengen formigues, que era el que preguntàvem al número anterior.

Entre les nombroses respostes encertades hem sortejat cinc figures de fusta per muntar. Els guanyadors són:

Ingrid Arcusa Rubio, núm. soci 1710

Marta Seda i Tatjé, núm. soci 1747

Jordi Flo Durbán, núm. soci 13767

Eva Martínez Mallet, núm. soci 18722

Laia Flores Gracia, núm. soci 22237

Zoo Club

Parc Zoològic de Barcelona

c/ Wellington s/n

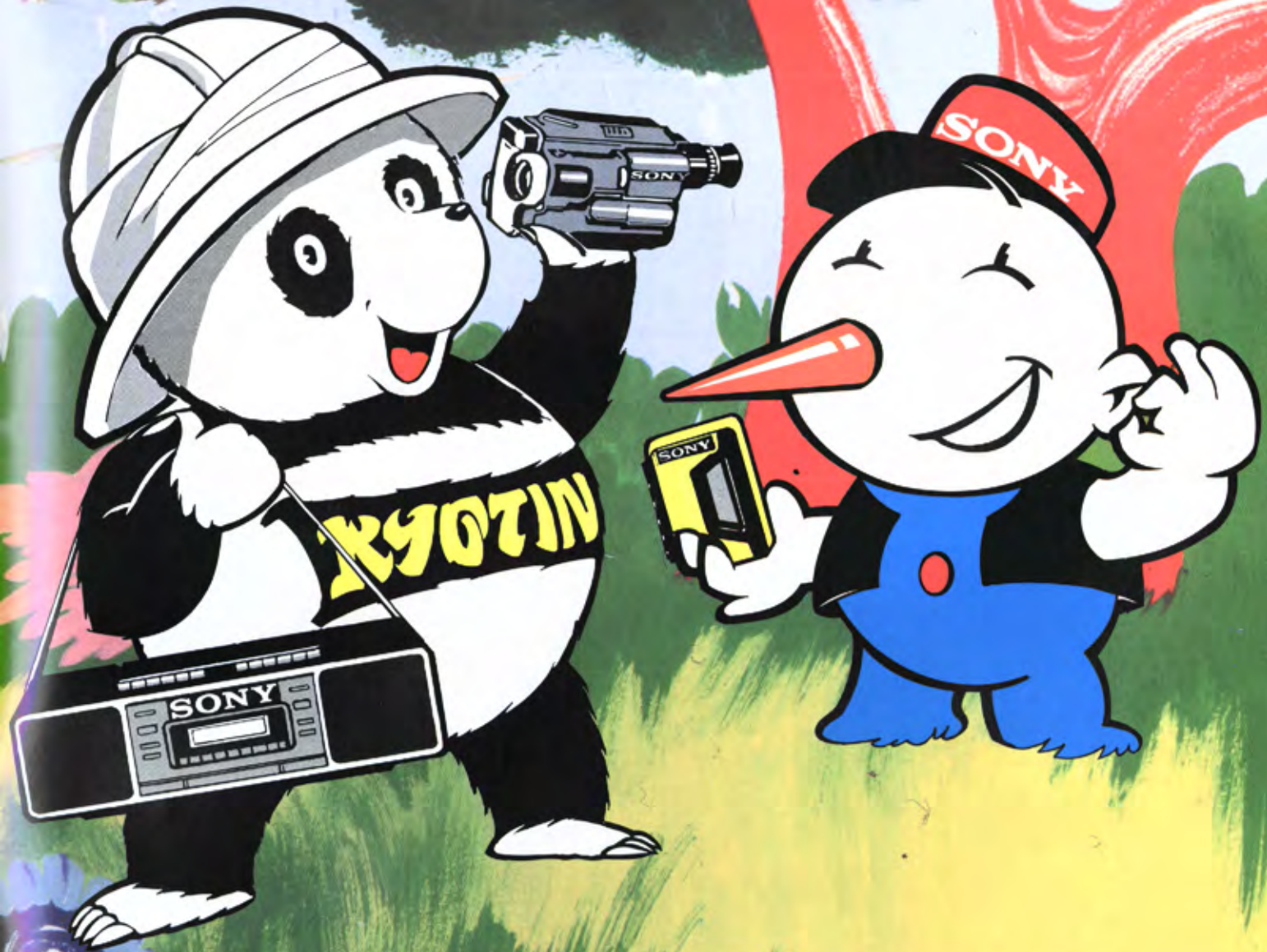
08003 Barcelona

i poseu en el sobre la paraula "Concurs"

京都

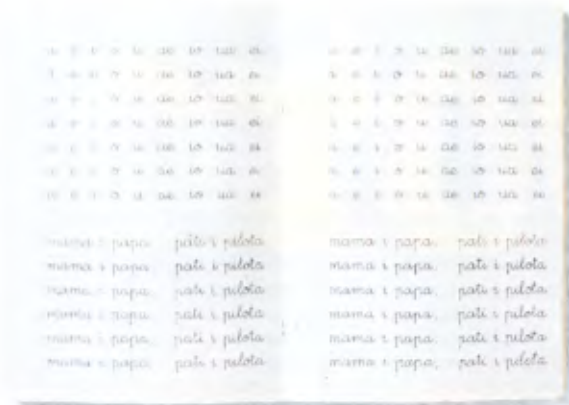
KYOTO

Cartagena, 321 (DAVANT DE L'HOSPITAL DE SANT PAU) BARCELONA

SONY

VIDEO - TV - HI-FI
FOTOGRAFIA

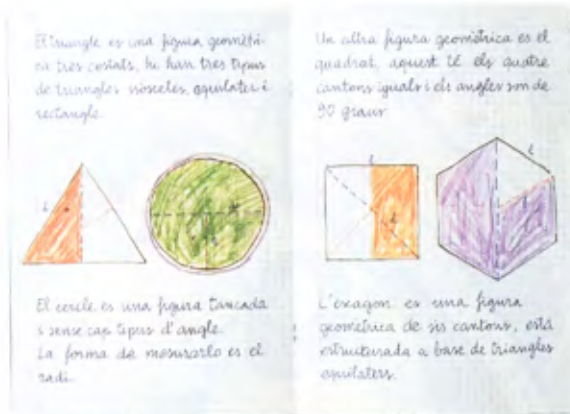
Amb aquesta llibreta va aprendre a escriure

Amb aquesta apren ciències naturals

Amb aquesta apren geografia

Amb aquesta apren geometria

Amb aquesta apren a sumar i restar

Amb aquesta aprendrà a estalviar i a administrar els seus diners

La llibreta per a aprendre a estalviar i a administrar els diners

Ara, amb la nova Llibreta Estrella Super3 de "la Caixa", el teu fill ja pot aprendre a administrar els seus propis diners i a començar a estalviar. Amb la mateixa Llibreta Estrella que tu utilitzes, amb els mateixos avantat-

ges econòmics, però amb una estètica i un llenguatge adaptats als infants. Obre una Llibreta Estrella Super3 per al teu fill. Ara té l'edat d'aprendre. Nova Llibreta Estrella Super3 de "la Caixa". La seva Llibreta Estrella.

CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS DE BARCELONA